

ע"פ 56375/10/13 - יעקב מלצר נגד מועצה מקומית מבשרת ציון

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

ע"פ 56375-10-13

בפני המערער נגד המשיבה
כב' השופט בן-ציון גרינברגר
יעקב מלצר
מועצה מקומית מבשרת ציון
באמצעות עו"ד סלוח קלצקין, נציג היועץ המשפטי
לממשלה

פסק דין

1. לפניי ערעור על הכרעת הדין של בית משפט השלום בבית שמש, בשבתו כבית המשפט לעניינים מקומיים, מיום 10.9.13 (כב' השופט י' מינטקביץ), בתע"ק 30815-08-13 (להלן: "**הכרעת הדין**"). בהכרעת הדין הורשע המערער בעבירה של השלכת גזם לשטח ציבורי בהתאם להוראות המפקח, עבירה לפי סעיף 8(ג) **לחוק עזר מבשרת ציון (שמירת הסדר והניקיון), התש"ס - 2000** (להלן: "**חוק העזר**"), ודינו נגזר לתשלום קנס בסך 450 ₪.

2. בסעיף 8(ג) לחוק העוזר נקבע כדלהלן: "**לא יזרוק אדם, לא ישאיר ולא ירשה למי שפועל מטעמו לזרוק, להשאיר או להניח, זבל, אשפת צמחים או פסולת במקום ציבורי או פרטי, אלא בהסכמת המפקח ובהתאם להוראותיו**".

על-פי סעיף ההגדרות בחוק העזר, המפקח הוא "**אדם שראש המועצה מינהו בכתב למפקח, לענין הוראות חוק עזר זה, כולן או מקצתן**".

ההוראות להוצאת הגזם מופיעות באתר האינטרנט של המועצה מבשרת ציון, ובהן הוראות לגבי ימי איסוף הגזם ונקודות האיסוף (להלן: "**ההוראות**").

3. אין מחלוקת בכך שביום ה', 28.3.13, חול המועד פסח, הוציא המערער גזם מביתו שברחוב הדרור 66 במבשרת ציון, למדרכה הסמוכה לבית, שהיא נקודת איסוף על פי ההוראות, והוא פונה באותו יום על ידי המועצה. כן אין חולק בעובדה שהגזם סודר ולא היווה הפרעה לעוברים ושבים. המחלוקת שבין הצדדים אינה נוגעת, אפוא, למקום אליו הוציא המערער את הגזם, אלא למועד הוצאת הגזם למדרכה, והרשעת המערער מבוססת על קביעת בית המשפט, בהתאם לעמדת המשיבה, כי המערער הוציא את הגזם שלא במועד המיועד לכך בהוראות.

4. לדיון בבית משפט קמא לא התייצב המערער, אלא ב"כ מטעמו. בהכרעת הדין נקבע כי לאור עדות הפקח, מקור הגזם הוא בבית המערער (ועל כך אין כעת מחלוקת). עוד נקבע:

"באשר לטענת המערער כי סבר שמותר להשליך הגזם באותה נקודה בכל עת: הנאשם לא העיד להגנתו ולא העלה הטענה הזו ועל כן מן הדין היה לדחותה מן הטעם הזה בלבד (וזאת מעבר לעובדה שמדובר באחריות קפידה והלך הנפש של הנאשם אינו רלוונטי). אוסיף על כך כי משנתלה הנאשם בכך שיש הסדר להשלכת גזם במקום, היה עליו להיצמד להוראות ההסדר במלואן ולא לאמץ מתוכו את החלק הנוח לו, קרי מקום השלכת הגזם, אך להתעלם מהשעות המוסדרות.

לפיכך מרשיע הנאשם במיוחס לו."

טענות המערער

5. המערער טוען כי הפרשנות הנכונה של ההוראות היא שמותר להוציא גזם לנקודות איסוף גזם וגרוטאות כפי שהוגדרו, **ללא הגבלה לימים ספציפיים**. משכך, הואיל והוציא את הגזם לנקודת איסוף, הרי שפעל כשורה.

6. המערער טוען כי בימ"ש קמא טעה עת ראה את הנאשם כטוען לטענות סובייקטיבית בהבנת הוראות המפקח, ולכן ייחס נפקות לעובדה שהמערער לא העיד. המערער טוען, כאמור, שטענתו היא טענה אובייקטיבית לפרשנות ההוראות.

המערער מוסיף וטוען, כי בימ"ש קמא טעה בכך שלא יישם את כלל הפרשנות המקלה עם הנאשם, הקבוע בסעיף 34כא **לחוק העונשין, התשל"ז-1977**, לפיו, באם לדבר החקיקה יש מספר פירושים אפשריים סבירים מבחינה לשונית המגשימים את תכליתו, יש לבחור בפרשנות המקלה עם הנאשם. לטענתו, פרסום ההוראות כולל שני פרקים רלוונטיים: האחד, "**טבלת פינוי גזם וגרוטאות - חלוקה לפי ימים**", והשני, "**מיקום נקודות לאיסוף גזם וגרוטאות**"; היינו, טבלה אחת בעניין **זמן** האיסוף, וטבלה שנייה בעניין **מקום** האיסוף. המערער טוען כי הפרסום אינו מסדיר, ולו ברמז, את היחס שבין שני פרקים אלו, זאת בניגוד לעמדת המשיב כפי שהעיד עליה הפקח רושם הדו"ח, כי טבלת המועדים היא המחייבת, בעוד שטבלת המיקום אינה אלא בגדר של המלצה באשר למקומות מרוכזים להשלכת הגזם. לטענתו, ישנם שני פירושים המתיישבים עם הלשון: או שמדובר בתנאים מצטברים, היינו, כי יש לפנות רק בזמן ובמקום שנקבעו (ולגרסתו, אף המשיבה אינה טוענת לפירוש זה); או שמדובר בתנאים חלופיים, שהוא הפירוש אשר לו טוען המערער.

המערער מוסיף כי גרסתו מתיישבת עם הפרשנות התכליתית של ההוראות, מאחר שהיא משקפת נאמנה את תכלית הסדרת פינוי הגזם, השואפת לאזן בין צרכי התושבים לבין הצורך לקיים מערך איסוף יעיל בעלות סבירה.

טענות המשיבה

7. בדיון שהתקיים לפני טענה ב"כ המשיבה כי המועצה אכן אוספת גזם מנקודות שאינן נקודות האיסוף המפורטות בהוראות, ואינה מעוניינת להכביד על התושב בחלוקת קנסות על הוצאת גזם שלא בנקודת איסוף. יחד עם זאת, אם המועצה לא תעמוד על מועדי הוצאת הגזם, כל ההוראה בעניין זה תרוקן מתוכן. בפועל, איסוף הגזם מתבצע בכל יום בשכונה אחרת, כך שמקום האיסוף כשלעצמו פחות חשוב מאשר יום האיסוף. תכלית חוק העזר היא שמירה על הסדר הניקיון, ועל כן אין להעלות על הדעת שהמועצה אפשרה לתושבים בהוראות להוציא גזם במשך כל השבוע, כשהגזם מוצא למקומות ציבוריים, לרבות למדרכות. אמנם, לאחר שעובדי המועצה הבחינו בגזם שהוציא המערער באותו יום, אספו אותו מיידית, למרות שאותו יום לא היה יום האיסוף באותו אזור. ברם, הם עשו זאת בהתאם למדיניות המועצה שאם מתגלים מפגעים במדרכות, יש לפנותם מיד; אלא שבמקרים כאלה, אם הושלך הגזם שלא במועד שנקבע לכך, נותנים דו"חות.

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, בחוק העזר ובפרסום הרלוונטי באתר המועצה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

9. באתר המועצה, במסגרת דף האינטרנט העוסק באגף התפעול, מופיע מדור תברואה ותחומי האחריות שלו, ומייד לאחריהם שתי טבלאות, כפי מתאר המערער בטיעונו דלעיל: **"טבלת פינוי גזם וגרוטאות - לפי ימים"**, ומייד לאחר טבלה זו, מופיעה טבלת **"מיקום נקודות לאיסוף גזם וגרוטאות"** - היינו ההוראות.

10. דא עקא, בתיאור הטבלאות נמנע המערער מלפרט כי בניגוד לטבלה של נקודות האיסוף, בה אין כל הוראה פוזיטיבית שיש להוציא את הגזם דווקא למקומות אלה, הרי בטבלה של מועדי האיסוף, לצד פירוט ימי האיסוף מופיעה הוראה מפורשת כי **"יש להוציא את הגזם ערב קודם ליום הפינוי"**.

לאור הוראה זו, סבורני כי פרשנות המערער - לפיה ניתן לפנות את הגזם או לפי המיקום, או לפי זמן האיסוף, כשתי אופציות חלופיות - אינה מתקבלת על הדעת ואינה מתיישבת עם לשון החקיקה, ממנה עולה כי המועצה מפנה את הגזם והגרוטאות בכל שכונה **רק אחת לשבוע**. ההוראה שבטבלה כי יש להוציא את הגזם **ערב קודם ליום הפינוי**, מלמדת כי הוצאת הגזם צריכה לעשות **דווקא** ערב לפני יום הפינוי, ולא בכל יום בשבוע. אומנם ב"כ המשיבה ציינה כי אכן המשיבה לא עומדת על איסוף הגזם לפי מיקומו, בכדי לא להכביד על התושבים, אך המשיבה עומדת על מועד הוצאת הגזם, ועל כן מופיעה ההוראה האמורה בטבלת מועדי האיסוף; כשאין הוראה מקבילה בטבלת נקודות האיסוף.

11. על מנת לקבל את פרשנותו של המערער, כאילו שהטבלאות מציגות בפני האזרח שתי אופציות חלופיות, וכי זכותו לבחור ביניהן כפי שיראה לנכון, קרי, שאם יפעל לפי לוח המועדים, יוכל להוציא את הגזם לכל מקום, אף שלא לנקודת איסוף; ואם מוציא לנקודת איסוף, יכול לעשות זאת בכל מועד ולא דווקא בימי האיסוף שבטבלה הראשונה - עלינו לפרש את ההוראה שבטבלת המועדים, כי **"יש להוציא את הגזם ערב קודם ליום הפינוי"**, כאילו שנאמר שם כי **"יש להוציא את הגזם ערב קודם ליום הפינוי אם יבחר האזרח לפעול לפי טבלה זו של מועדי איסוף"**; ונחה דעתי כי פרשנות זו מרחיקה אותנו הרחקה לא סבירה מפירושה הברור וחד-משמעי של הוראה זו כי היא חלה **בכל מקרה** שמוציאים גזם לאיסוף. יתירה מזו, לפי פרשנות המערער ייווצר מצב אבסורדי, לפיו, אם יוציא האזרח את הגזם לאיסוף ביום האיסוף הנקוב לשכונתו בטבלה הראשונה, יחויב לעשות כן בערב הקודם (וסביר להניח כי כך נקבע על מנת לאפשר איסוף בשעות המוקדמות של הבוקר), בעוד שאם יבחר להוציא את הגזם לנקודת איסוף לפי הטבלה השנייה, בה אין הוראה מקבילה, יוכל להוציא לשם את הגזם בכל שעות היממה, ללא חובה לעשות כן בערב דווקא. תוצאה כזו אינה מתיישבת עם ההיגיון הפשוט, ואין לייחס למחוקק בנוסח ההוראות האמור כל כוונה לקבוע פיצול כזה בשעות הפינוי.

12. מסקנתי היא, אפוא, כי ההוראה המפורשת כי יש להוציא את הגזם ערב לפני יום האיסוף מטה את הכף, מבחינת הפרשנות הלשונית, לכך כי מועד האיסוף הוא חובה ולא המלצה.

13. למעלה מן הצורך אף אציין בהקשר זה, כי ניתן לקבוע, בקשר לנוסח ההוראות האמורות, כי גם המועצה טועה בפרשנות; זאת מאחר שעל פניהן, כשנקבעות בהוראות שתי טבלאות, טבלת זמני פינוי וטבלת נקודות איסוף, יחד עם הוראה כי יש להוציא את הגזם בערב שלפני מועד הפינוי, הרי שהפרשנות ההגיונית והסבירה ביותר היא כי גם המועדים וגם מיקום נקודות האיסוף מחייבים שניהם, וכי מותר להוציא גזם אך ורק במועדי האיסוף שנקבעו לכל שכונה, וגם אז - אך ורק לנקודות האיסוף. שאם לא כן, מהיכן אמור האזרח להבין כי מותר לו להוציא את הגזם אף שלא

לנקודות האיסוף? אמנם, המערער מנסה להיבנות מן העובדה שבמקרה שלו, על אף שהוציא את הגזם שלא ביום איסוף, בכל זאת פונה הגזם באותו יום, להוכחת טענתו כי אכן מותר לו לאזרח לפעול כך; ברם, כפי שהשיבה ב"כ המשיבה, עובדי המועצה מפנים מיידית את הגזם מיד כשמגלים שהוצא החוצה, למרות שאסור לעשות כן, וזאת מפאת מדיניות המועצה כי היא אינה יכולה לאפשר הותרת גזם במקומות ציבוריים; ולכן אספה את הגזם ברם גם הטילה קנס.

14. מן המקובץ עולה כי אין מקום לטענת המערער כי על בית המשפט לבחור בפרשנות שהציע, כיון שהיא הפרשנות המקלה עם המערער. הכלל האמור, שיש להחיל על נאשם את הפרשנות המקלה, אינו רלוונטי ולא יחול שעה שישנה רק פרשנות אחת סבירה המתיישבת עם תכלית החקיקה; ובמקרה דנן - כי חל חובה להוציא את הגזם דווקא לפי ימי האיסוף, ואין המדובר בהמלצה בלבד או אופציה חלופית למילוי ההוראה בדבר נקודת האיסוף. פרשנות זו היא גם זו המתיישבת עם תכלית החקיקה כפי שהוצגה ע"י המערער עצמו, שהיא, הסדרת פינוי הגזם ביישוב באופן המאזן בין צרכי התושבים לבין הצורך לקיים מערך איסוף יעיל בעלות סבירה. לא ניתן לקבל כי איסוף גזם מכל השכונות ובכל ימות השבוע, מקיים "מערך איסוף יעיל בעלות סבירה".

15. אשר על כן, דין הערעור להידחות והוא נדחה בזה.

ניתן היום, כ"ד אדר ב תשע"ד, 26 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.